

Кваліфікаційна категорія встановлюється педагогічному працівнику в залежності від рівня професіоналізму, володіння ефективними формами та методами організації навчально-виховного процесу, результативності та якості його праці.

Частіше за все визначення рівня діяльності вчителя проводиться шляхом оцінювання її за такими параметрами:

Результативність фахової діяльності.

Методична компетентність.

Професіоналізм.

Моральні якості.

Освітній рівень (наявність і рівень педагогічної та відповідної фахової освіти).

Один із ґрунтовних принципів організації атестації – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів із досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації. Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу в закладі освіти, вивчення думки батьків, учнів і колег учителя, який атестується, тощо.

Нижче наведені основні параметри визначення рівня результативності діяльності педагога, оцінювання за якими може стати підставою для визначення його кваліфікаційного рівня. Важливо, щоб перелік параметрів був заздалегідь доведений до відома атестаційних комісій, експертних груп і вчителів ще до початку атестації. У цьому випадку всі учасники атестаційного процесу отримують єдині орієнтири та критерії, що, як зазначено, дозволяє організувати атестацію на належному рівні.

Оцінка результативності фахової діяльності педагога передбачена Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників України, але ускладнена через те, що поняття результативності педагогічної діяльності надзвичайно широке й важко піддається однозначному визначенню, а відтак, і вимірюванню.

Пропонуємо з переліку параметрів оцінювання результативності педагогічної діяльності ті, що піддаються кількісному визначенню, вимірюванню та порівняльному аналізу на засадах кваліметричного підходу.

Запропонована кваліметрична модель включає 30 показників, які поєднані у 5 параметрів:

- Професійно-педагогічні знання
- Професійна компетентність
- Інноваційний потенціал учителя
- Особистий внесок у розбудову регіонального освітнього простору
- Результативність професійної діяльності

**Кваліметрія професійної майстерності вчителя.
Складові педагогічної майстерності сучасного вчителя в рамках проекту
«Е – атестація».**

Параметри	Вага параметру (М)	Фактори	Вага фактору	Ступінь прояву				
				0	0,25	0,5	0,75	1
Професійно-педагогічні знання $P1 = M1(\Phi1 + \Phi2 + \Phi3 + \Phi4 + \Phi5 + \Phi6)$ $P1(MAX) = 0,2$	0,2	1. Знання психолого-педагогічних основ навчання та виховання	0,15					
		2. Знання сучасних педагогічних технологій, прогресивного педагогічного досвіду	0,2					
		3. Знання вікової та педагогічної психології.	0,15					
		4. Знання предмету, що викладає	0,2					
		5. Знання методики викладання предмету	0,15					
		6. Знання нормативних основ освітньої діяльності	0,15					
Професійна компетентність $P2 = M2(\Phi7 + \Phi8 + \Phi9 + \Phi10 + \Phi11)$ $P2(MAX) = 0,25$	0,05	7. Особистісна компетентність:	1					
		Високий інтелект, освіченість, оволодіння досягненнями культури	0,1					
		Ініціативність	0,1					
		Винахідливість	0,1					
		Допитливість	0,1					
		Гнучкість	0,1					
		Відповідальність	0,1					
		Людяність	0,1					
		Відкритість	0,1					
		Самостійність	0,1					
		Здатність до самовираження та саморозвитку	0,1					

		8. Соціальна компетентність:	1					
		Індивідуальна взаємодія з учнем	0,1					
		Взаємодія з групою	0,1					
		Взаємодія з класом	0,1					
		Організація взаємодії з батьками та громадськістю	0,15					
		Здійснення педагогічної взаємодії та співпраці	0,15					
		Культура спілкування	0,17					
		Соціальна відповідальність за результати професійної діяльності	0,23					
		9. Спеціальна компетентність:	1					
		Високий рівень знань, умінь і навичок з предмету, що викладає	0,1					
		Володіння принципами проектування освітнього процесу: здатність проектувати навчально-виховний процес відповідно до цілей, психологічних закономірностей	0,1					
		Володіння принципами конструювання освітнього процесу: вміння добирати педагогічно доцільний, оптимальний комплекс засобів навчання, прийомів і способів навчання, форм роботи з урахуванням поставленої мети та завдань уроку, змісту теми, індивідуальних особливостей учнів	0,1					
		Володіння принципами прогнозування результатів освітнього процесу та досягнення цих результатів	0,1					
		Реалізація виховного потенціалу змісту навчального матеріалу на уроці та у позаурочний час	0,1					
		Здатність організовувати свою діяльність і діяльність дітей відповідно до цілей навчально-виховного процесу	0,1					
		Уміння використовувати різні механізми формування міжособистісних взаємин учасників педагогічного	0,1					

		процесу, застосовувати техніку акторської майстерності, попереджувати і долати конфлікти, створювати комунікативну мережу занять.						
		Використання традиційного та новітнього арсеналу експертних методик для оцінювання ефективності освітнього процесу. Проведення діагностичної, аналітичної та корекційної педагогічної діяльності.	0,1					
		Дотримання вимог до організації робочого місця (кабінети, лабораторії, ін.), оформлення шкільної документації (журнал, зошити, план уроку)	0,1					
		Володіння арсеналом педагогічних засобів (друкованих, програмованих, електронних, мережевих; навчальних, розвивальних, тренувальних, експертних; та ін.)	0,1					
		10. Інформаційно-комунікаційна компетентність	1					
		Вміння вступати в комунікацію, бути зрозумілим, спілкуватись без обмежень усно, письмово, з використанням сучасних медіа	0,1					
		Досконале володіння рідною та іноземними мовами	0,2					
		Володіння різноманітними засобами комунікації (традиційними та новітніми) та інформаційними технологіями**	0,2					
		Вміння здобувати, обробляти, використовувати, інформацію з різноманітних джерел	0,1					
		Володіння прийомами організації різноманітних видів комунікації з учнями, батьками, колегами та громадськістю (індивідуальної, групової, колективної, мережевої, дистанційної та ін.)	0,2					
		Видавницька діяльність: створення та розповсюдження інформації (публікації у друкованих виданнях, на веб-сторінках, ведення блогів, сайтів, ін.) *	0,2					
		11. Професійно-освітня	1					

		компетентність						
		Здатність до самоосвіти та самовдосконалення, навчання впродовж життя	0,2					
		Додаткова освіта (аспірантура, друга вища освіта, ін.) **	0,2					
		Вчасне підвищення педагогічної кваліфікації (категорійні курси) **	0,2					
		Отримання суміжних спеціальностей, освоєння новітніх технологій (некатегорійні курси та тренінги) **	0,2					
		Здатність до рефлексії процесу та результату освітньої діяльності та продуктивності	0,2					
Інноваційний потенціал учителя P3 = M3(Ф12 + Ф13 + Ф14) P3(MAX) = 0,15	0,05	12. Готовність до здійснення інноваційної діяльності	1					
		Потреба у професійному зростанні, амбітність	0,1					
		Готовність до навчання упродовж життя, уміння здобувати, поповнювати та розширювати свої знання	0,1					
		Інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи	0,1					
		Критичність, гнучкість мислення, здатність до самоаналізу	0,1					
		Внутрішня потреба в новизні діяльності, у вдосконаленні власної педагогічної практики, впровадженні інновацій	0,1					
		Прагнення до творчих досягнень, налаштованість на експериментальну діяльність	0,1					
		Володіння практичними навичками освоєння інновацій та розробки нових	0,1					
		Здатність до проектування, конструювання та прогнозування результатів навчально-виховного процесу в рамках впровадження інновації	0,1					

		Володіння методами педагогічного дослідження	0,1					
		Бажання обмінюватись досвідом з колегами	0,1					
		13. Креативність	1					
		Здатність до створення нового	0,25					
		Нетрадиційний підхід до організації навчально-виховного процесу	0,25					
		Вміння творчо вирішувати професійні завдання	0,25					
		Здатність до розвитку творчих здібностей вихованців, що втілюється у їх поведінці	0,25					
		14. Інноваційна діяльність	1					
		Застосування новітніх технологій: регулярність застосування та їх адаптація до реальних умов	0,1					
		Застосування мережевих, дистанційних технологій в освітній діяльності	0,1					
		Розробка та застосування цифрових освітніх ресурсів	0,1					
		Участь у експериментальній діяльності (на рівні школи, району, міста, області, всеукраїнському рівні) *	0,1					
		Апробація інновацій (підручників, програм, засобів навчання, педагогічних технологій) *	0,1					
		Удосконалення навчально-методичної бази: розробка змісту планів, програм, методик та технологій*	0,1					
		Розробка авторської ідеї навчання та виховання*	0,1					
		Розповсюдження освітньої інновації на різних рівнях (на рівні школи, району, міста, області, всеукраїнському рівні)	0,1					
		Розробка та реалізація освітніх проектів*	0,1					
		Участь в регіональних та національних науково-педагогічних проектах	0,1					
Особистий внесок у розбудову регіонального	0,2	15. Робота у якості тьютора в рамках професійної діяльності	0,2					

освітнього простору P4 = M4(Ф15 + Ф16 + Ф17+Ф18 + Ф19+Ф20) P4(MAX) = 0,2		(наставництво, керівництво М/О вчителів)						
		16. Проведення занять в системі післядипломної педагогічної освіти*	0,2					
		17. Розміщення власних навчальних та методичних матеріалів у регіональній, національній пресі, на сайтах та у мережевих спільнотах*	0,2					
		18. Участь у розробці контенту регіонального інформаційно-освітнього простору*	0,1					
ВППО відгук на досвід роботи		19. Участь у розробці навчально-методичних матеріалів регіонального та національного рівня (програм, стандартів, підручників) *	0,1					
		20. Розповсюдження власного досвіду (майстер-класи, семінари, тренінги) та методичний супровід його впровадження в регіоні*	0,2					
Результативність професійної діяльності P5 = M5(Ф21 + Ф22 + Ф23+Ф24+Ф25 +Ф26+Ф27+Ф28+Ф29+Ф30) P5(MAX) = 0,2	0,2	21. Висока результативність педагогічної діяльності (позитивна динаміка навчальних досягнень та творчих здобутків учнів у звітний період) **	0,1					
		22. Робота в предметних комісіях, здійснення експертної діяльності в галузі освіти	0,1					
		23. Участь у професійних конкурсах та конкурсах методичних розробок**	0,1					
		24. Наявність друкованих праць*	0,1					
		25. Наявність авторських розробок: дидактичних, навчально-методичних, наукових*	0,1					
		26. Наявність власних блогів, сайтів, веб-сторінок у	0,1					

потенціал найчастіше використовується стихійно, від випадку до випадку. Шляхом проб і помилок відбирає методи, форми, засоби, за допомогою яких аналізує навчально-виховний процес, визначає цілі, декомпозує їх на завдання, планує заходи щодо реалізації поставлених цілей, організовує діяльність

колективу, здійснює контроль і коригує процес збору інформації, аналізу, цілепокладання, планування, організації, контролю.

Достатній рівень. Характеризується чіткою спрямованістю дій учителя, їх високою якістю, діалогічною взаємодією в спілкуванні. Педагог самостійно планує й організовує свою діяльність на тривалий проміжок часу, маючи головним завданням розвиток особистості учня.

Високий рівень. Характеризується ініціативністю та творчим підходом до організації професійної діяльності. Учитель самостійно конструює оригінальні педагогічно доцільні прийоми взаємодії. Діяльність будує, спираючись на рефлексивний аналіз. Сформовано індивідуальний стиль професійної діяльності.

Пояснення

Параметр **«Професійно-педагогічні знання»** доцільно поєднати з **експертною системою, що є комплексом відповідних тестів**, що визначають обізнаність педагога з психолого-педагогічних основ навчання та виховання, сучасних педагогічних технологій, прогресивного педагогічного досвіду, вікової та педагогічної психології, предмету, методики його викладання, нормативних основ освітньої діяльності.

* зірочкою позначені показники, які повинні знайти своє відображення у портфоліо вчителя

** двома зірочками позначаються параметри, котрі потребують документального підтвердження (скановані копії)

При оцінюванні досягнень, які можуть мати різні рівні (місцевий, районний, міський, регіональний, національний) слід дотримуватись наступних підходів до оцінювання:

Місцевий рівень – 0,25

Районний, міський – 0,5

Регіональний – 0,75

Національний – 1.

Показники, які не мають кінцевого вираження своєї результативності, а відповідають певним процесам, або систематичній діяльності, можуть бути оцінені таким чином:

Одноразово – 0,25

Час від часу – 0,50

Регулярно – 0,75

Планомірно, постійно - 1